

het Volksbelang

liberaalvlaamsverband

Liberaal Vlaams Tijdschrift
www.hetvolksbelang.be

2019

10 - December 2018
Jaargang 139
maandblad

De campagne is begonnen

“Een interessant experiment”. Zo noemde minister van Staat Karel De Gucht de federale blauw-oranje ‘doorstartregering’ die Charles Michel, door het vertrek uit de regering van de N-VA, wegens haar verzet tegen het migratiepact, op de been moest brengen. De premier ging in Marrakesh het migratiepact steunen (foto). Maar zijn doorstartregering heeft geen meerderheid meer in het parlement en zal dus op de goodwill van de oppositie moeten rekenen. Vooral dan op die van de N-VA, die zo, ondanks

haar vertrek, toch nog een belangrijke vat blijft hebben op wat er in de Wetstraat gebeurt. De afwijzing van het migratiepact door de N-VA wordt vooral toegeschreven aan de groei van de extreemrechtse vleugel binnen de Vlaams-Nationalistische partij. Fatsoenlijk rechts bestaat niet meer, zo luidt het. Vraag is of de nieuwe regering nog echte daadkracht zal kunnen tonen. In de geesten van de politici is de campagne voor mei 2019 immers al serieus begonnen.
Lees meer blz. 2: Een woord is een woord.

10 januari
LVV
Nieuwjaarsreceptie
met OpenVld-
voorzitter
Gwendolyn Rutten

[meer info blz.12](#)

Van de redactie
door **Bert Cornelis**

Een woord is een woord

Het onvermijdelijke moest gebeuren. De coalitiepartners in de regering Michel hadden zich in het debat over het VN-migratiepact zodanig in hun putje van het grote gelijk ingegraven dat ze er niet meer uitgeraakten. Dat had nog gekund, maar dan met het nodige gezichtsverlies, en daar wilde vijf maanden voor de verkiezingen niemand zich nog aan wagen. De campagne is definitief begonnen.

De regeringspartijen zijn op hun principes gestuit. Elke redelijkheid en rationaliteit moeten er in dat geval aan geloven. Dat er nog veel sociaal-economisch werk op de regeringsplank lag, kon niemand overtuigen een crisis te vermijden. De voorstanders van het migratiepact schermde met de schade voor ons land op het internationale toneel bij een afwijzing van het pact. Bovendien had premier Michel zich al zo sterk geëngageerd voor de vergadering van de Verenigde Naties dat hij geen kant meer uit kon. Hij had zijn woord gegeven, en daar kom je in de politiek niet meer op terug.

De N-VA huldigde andere principes: het pact zet de deuren voor een toestroom van migranten open en we geven alle hefbomen van onze soevereiniteit prijs aan de internationale beslissingsmachtes. Interessant is de vraag hoe N-VA naar deze stellingname over de internationale scène is geëvolueerd, en hoe de partij zich de komende maanden zal gedragen. Er was eerder al de kritiek op de Conventie van Genève; wie het partijstandpunt van N-VA echt wil begrijpen, moet er de opinie in De Morgen (7.12.2018) van de communicatiebaas van de N-VA, Joachim Pohlmann, op nalezen: "Ofwel aanvaard je dat (internationaal beslissings-) proces en leg je je neer bij het feit dat een nationaal parlement niets meer is dan een omzettingmachine van internationale

afspraken. Ofwel probeer je de inspraak van de burger op die internationale afspraken te heroveren." Met andere woorden, de opvattingen van de burger staan haaks op deze van zijn door hem verkozen parlement. Dit anti-parlementair parfum is zeer zorgelijk voor een 'democratische' partij.

"Na die N-VA-campagne is iedereen gewaarschuwd: 'Wir haben es nicht gewusst' telt nu niet meer."

Dezelfde Pohlmann was overigens de architect van een merkwaardige campagne op de sociale media, gelanceerd op het moment dat de Marrakesh-storm in het parlement volop woedde. Met deze campagne over het migratiepact is een grens verlegd. De partij van Bart De Wever is hiermee aardig dicht in de buurt gekomen van het Vlaams Belang, waarrond er nog altijd een politiek cordon ligt. Het Vlaams Blok werd indertijd voor dergelijke benaderingen veroordeeld.

In oktober gingen we naar de stembus om nieuwe gemeentebesturen te kiezen. Ik vraag mij nu af wat al die toekomstige coalitiepartners van N-VA, waarmee het verschil met Vlaams Belang nu echt wel flinterdun is geworden, in die Vlaamse gemeenten straks gaan doen, nadat ze deze controversiële campagne zagen? Hoe gaan zij reageren als straks hun N-VA-partner, die zich, aldus kopstukken, laat inspireren door het programma van het Vlaams Belang, OCMW-steuntrekkers stigmatiseren, moet beslissen over migran-

ten in het dorp, over hun sociale huisvesting ("eerst voor eigen volk"), over hun sociale rechten, over hun wens om hun eigen cultuur te beleven, en zich niet te schikken naar de "Leitkultur van het dorp"?... Allemaal situaties die in de N-VA-campagne zeer uitdrukkelijk werden benoemd. Ik zou twee keer nadenken alvorens een N-VA'er op sociale gemeentelijke bevoegdheden los te laten. Ze zijn nu alleszins op zijn minst, na die campagne, gewaarschuwd. Wir haben es nicht gewusst telt nu niet meer.

Maar waar waren alweer gebleven? Hoe was het allemaal begonnen? Na lange onderhandelingen ging in oktober 2014 de 'Zweedse' regering Michel van start. Architect Bart De Wever, de voorzitter van de grootste regeringspartij, de N-VA, wou geen premier worden. Charles Michel wel. Wat opmerkelijk was. Hoewel hij tijdens de verkiezingscampagne in 2014 veelvuldig verklaard had dat hij 'niet' met de N-VA zou regeren, stapte Michel toch in zee met die N-VA.

De Wever kreeg zijn geel-zwarte achterban over de streep. Een prestatie, want het communautaire werd opgeborgen in ruil voor regeringsdeelname. En er kon bestuurd worden zonder de PS, op zich al een ware "verandering" zei MR-minister Didier Reynders; het vormen van een sociaal-economische herstelregering werd dé hoofdbekommernis. De N-VA nam het risico een beleidspartij te willen worden en CD&V in Vlaanderen als volkspartij te onttronen.

En ja, de eerste toeteraar-twitteraar was Theo Francken die aankondigde dat hij jaarlijks duizenden illegalen ging verwijderen. Bij hun eedaflegging bij de Koning, staken de N-VA-ministers overigens niet het bekende teken van de eed, maar de vingers in V-vorm

Juni 2014 bij de onderhandelingen voor de federale regering: Bart De Wever en Charles Michel, toen nog goede maatjes.

de hoogte in, het overwinningsteken uit hun verkiezingscampagne. De kracht van de verandering, tot in het Paleis. De Franstalige pers stond al meteen op de achterste poten. In de eerste peiling na de verkiezingen ging N-VA achteruit.

In de loop van de volgende jaren kristalliseerde tal van elementen in deze ontstaansgeschiedenis zich uit. De Wever, die geen premier werd, bouwde in Antwerpen zijn machtsbastion uit, en vuurde van daaruit geregeld zijn salvo's op zijn eigen meerderheid af. Charles Michel werd weggezet als de handpop van de N-VA. De geschiedenis leert dat partijvoorzitters die deze strategie in het verleden toepasten, al wel eens hun premier het beentje lichtten.

Maar intussen begon in de N-VA zich een tot dan onzichtbare extreemrechtse vleugel te roeren, aangevuurd door het peilingensucces van Francken, en zijn tomeloze polariserende twittermanie, geïnspireerd door het oprukkende Europese en internationale populisme à la Trump. De klemtoon lag op het identiteitsverhaal, het "wij en zij", op het beklemtonen van het gevaar van andere bevolkingsgroepen,

op de angst. En op de communautaire frustraties. De Vlaamse onafhankelijkheid was geen millimeter opgeschoven. In tegendeel, de N-VA-ministers in de Federale (Belgische) regering begonnen zich in hun sas te voelen, beschikten over uitgebreide kabinetten en bestuurden het land als onvolprezen landvoogden. De onderbuik van de partij ging evenwel de andere richting uit dan het fatsoenlijk rechts, en dwong ze tot woordbreuk in het debat over het migratiepact, met als uitloper de communicatieblunder met de bekende campagne. De voedingsbodem voor dergelijke acties was dus aanwezig in de N-VA-gelederen. Iedereen dacht dat de extreemrechtse hardliners in de beleidspartij dood waren, maar ze zijn vandaag springlevend.

Het was niemand minder dan de laatste voorzitter van de Volksunie, Fons Borginon, die ooit tegen dit harde kamp van zijn uiteengevallen partij zei: "Ik weet waar dat gaat eindigen...."

Wij weten het nu ook.

Intussen verlieten de N-VA-ministers de federale regering omdat de andere coalitiepart-

ners niet wilden toegeven aan de vraag van N-VA aan Michel om het migratiepact niet goed te keuren. N-VA schrapte hiermee het vijf jaar lang moeizaam opgebouwde imago van beleidspartij met één pennetrek. Bart De Wever moet toegeven dat hij te laat kwam met zijn kritiek op het migratiepact en dit onvergeeflijk verzuim hem de das heeft omgedaan.

Hét kwetsbare punt voor de doorstartregering van Michel is dat zij geen meerderheid heeft in het parlement en dus op "gedoogsteun" zal moeten rekenen. In de eerste plaats bij, jawel N-VA, die al een eind meeding in de uitvoering van het regeerakkoord, en daar moeilijk kan op terugkomen. Maar of de samenwerkingscoalitie, zoals ze nu al is gedoopt, vlot, of al hinkend naar de verkiezingen van mei 2018 gaat, blijft een open vraag. Zeker is alleszins dat opnieuw redelijkheid en rationaliteit de overhand moeten nemen, het hoofd koel houden, en geen stoere verklaringen afleggen of oorlogstaal spreken. Zoniet worden het verloren maanden.

Charles Michel wachten nog leuke weken. De nieuwe minister van Financiën Alexander De Croo zei het zo: "In de kerstboom is er nog plaats voor extra bollen. De oppositie moet gewoon mee op de ladder gaan staan om ze op te hangen."

Dat klopt, misschien dat de feestdagen wat bezinning kunnen brengen, en 2019 zo kan starten met de nodige daadkracht. •

"Hét kwetsbare punt voor de doorstartregering van Michel is dat zij geen meerderheid heeft in het parlement en dus op "gedoogsteun" zal moeten rekenen."

PIETER SERRIEN RECONSTRUEERT LAATSTE 24 UUR VAN DE GROOTE OORLOG

Het elfde uur op 11.11.1918

De rage van nieuwe boeken over de Eerste Wereldoorlog lijkt gaandeweg over zijn hoogtepunt. De bekende historicus Pieter Serrien (°1985) heeft minutieus de gewelddadige laatste dag van de Eerste Wereldoorlog in al zijn aspecten in een volumineus nieuw boek beschreven.

door John Rijpens

Peter Serrien schreef al een vijftal succesvolle boeken (Tranen over Mortsel (2008), Oorlogsdagen (2013), Zo was onze oorlog (2014), Van onze jongens geen nieuws (2015), en Elke dag angst (2016). Hierin reconstrueerde Serrien aan de hand van getuigenissen de verhalen van gewone mensen die in ongewone oorlogstijden leefden en krijgen vergeten geschiedenissen uit de twee wereldoorlogen een centrale plek.

Unieke leeservaring

Zijn nieuwe boek, Het elfde uur, behandelt de vaak gewelddadige laatste dag van de Eerste Wereldoorlog. Op 11 november 1918 zwenen de wapens stipt om 11 uur. Na 1.561 dagen kwam de Eerste Wereldoorlog ten einde. Serrien schetst aan de hand van aangrijpende getuigenissen de duizelingwekkende geschiedenis van de zeer gewelddadige laatste oorlogsdag, waarop er nog meer dan 2.700 mensen sneuvelen. Elk hoofdstuk vertelt het verloop van één uur: een unieke leeservaring waarbij de laatste 24 uren voor de wapenstilstand zich ontvouwen in een politieke en militaire thriller van formaat.

Het is de grote verdienste van de auteur geweest om zo maar niet alle mogelijke bronnen over de laatste 24 oorlogsuren te raadplegen en daarover een spannend verhaal te vertellen. Het oorlogseinde behelsde immers een bijzonder complexe geschiedenis: Serrien verweefde alle mogelijke thema's, van politiek

Historicus Pieter Serrien.

en militair tot sociaal en medisch. De enige link tussen die grote variëteit aan thema's en deelverhalen, is dat ze allemaal te situeren zijn binnen diezelfde laatste 24 uren van de Eerste Wereldoorlog. Als lezer kan je dit boek dan ook niet eenvoudigweg benaderen als een mooi afgebakend geheel.

Getuigenissen

De complexiteit van deze oorlogsgeschiedenis vormde voor Serrien een dubbele uitdaging: enerzijds wilde hij haar niet al te eenvoudig voorstellen en anderzijds trachtte hij dit verhaal zo leesbaar en bevattelijk mogelijk te brengen. Om die reden trachtte hij wat orde te scheppen in de gedachten en gevoelens van

de hoofdpersonages: zij die 11 november 1918 van op de eerste rij beleefden. Hun unieke getuigenissen vormen de rode draad van het verhaal.

De oorlogsgeschiedenis van Het elfde uur bestaat uit drie delen. In het eerste volgt de lezer het politieke drama dat aan de wapenstilstand voorafging. Vanaf maandag 4 november om 11 uur bouwt het verhaal zich in zeven dagen en eventueel hoofdstukken op tot zondag 10 november 1918. Dan begint het tweede deel: het corpus dat focust op de laatste 24 uur. Elk uur is een hoofdstuk. Tot slot volgt de epiloog, waarin het verdere verloop van de situatie na het elfde uur wordt geschetst.

Spaanse griep

Voor het verhaal echt van start gaat, licht de auteur nog drie onderwerpen toe: de Spaanse griep, het geallieerde eindoffensief en de aanloop naar de onderhandelingen van de wapenstilstand.

Andere hulpmiddelen om vat te krijgen op het ietwat ingewikkeld kluwen aan verhalen zijn de kaarten, de verklarende woordenlijst, de gedetailleerde inhoudstafel en de uitgebreide personagelijst.

'Het elfde uur' zorgt voor een bijzondere leeservaring over een duizelingwekkend stukje geschiedenis. •

Pieter Serrien, *Het elfde uur – 11 november 1918*, uitg. Horizon, Antwerpen, 2018; 432 blz.; 24,99 euro.

Mark Bienstman
mbienstman@hotmail.com

Het concrete en tastbare aanknopingspunt zijn de fors gestegen prijzen voor brandstof aan de pomp. In realiteit gaat het natuurlijk over veel meer: de dagelijkse strijd die vele gezinnen voeren om jaar in jaar uit de eindjes aan elkaar te knopen. Deze beweging is ook naar (vooral Frans-talig) België overgewaaid, maar - tot nu toe? - met minder succes.

Verstandig?

Vandaar dat sommigen de neiging hebben, dit hele gebeuren als een éénmalige “kramp” af te doen en liefst zo vlug mogelijk weer tot de orde van de dag over te gaan. Maar is dat wel zo verstandig? Jarenlang wetenschappelijk en sociologisch terreinonderzoek leert dat (naargelang de definitie die men hanteert) zeker 10% maar zelfs tot 25% van de bevolking (ook hier in ons land) onder of net op de armoedegrens leeft. Gelukkig zijn er allerlei sociale voorzieningen zodat hier geen mensen van de honger omkomen. Maar dat wil nog niet zeggen dat die gezinnen zorgeloos kunnen leven. Elke dag weer is het een puzzelen en schrapen om rond te komen. Elke dag weer is er ook de frustratie over wat “anderen” blijkbaar zonder problemen kunnen en zij niet.

Nu zijn er twee mogelijke houdingen: de cynicus zal denken (hij zal het zeker niet luid uitspreken...): “Het is maar 25% van de bevolking - dus 75% heeft het (heel) goed - laten we ons op die groep, toch de meerderheid, concentreren”. De geschiedenis leert, niet alleen heel recent, maar ook door de eeuwen heen, dat dit echter een gevaarlijke weg is: wat aanvankelijk misschien nog een minderheid is, wordt -precies door die verwaarlozing- geleidelijk aan een meerderheid (en verklaart o.m.de Brexit - D.Trump - ...). En wat aanvankelijk lijkt op een eerder onschuldig protest, mondt uiteindelijk uit in een electorale en/ of maatschappelijke revolutie.

GELE HESJES, ZOVEELSTE SIGNAAL OF ÉÉNMALIGE KRAMP?

In Frankrijk heeft de onderhuids borrelende sociale onvrede een nieuwe uitlaatklep gevonden. Los van elke sociale, politieke en/of syndicale organisatie is er een massale volksbeweging letterlijk en figuurlijk op straat gekomen - gekleed met een geel hesje - om hun frustratie en ongenoegen te uiten.

Solidariteit

Daarom is het beter dit signaal ernstig te nemen en anders te redeneren: “Het is toch maar een kleine moeite voor die 75% om enige solidariteit aan de dag te leggen en het lot van die 25% helpen te verbeteren”. Dit getuigt niet alleen van een meer humane benadering, het is ook (zonder cynisch te willen klinken...) een vorm van goedbegrepen eigenbelang: in een samenleving waar de kloof tussen rijk en arm steeds groter wordt, duiken immers allerlei fenomenen op (denken we maar aan criminaliteit - drank- en drugsmisbruik - radicalisering - ...) die een nog grotere maatschappelijke kost vertegenwoordigen dan de kost van een degelijk sociaal beleid.

Maar vooral destabiliseert deze ongelijkheid alle bestaande maatschappelijke evenwichten. Sommigen zullen hiertegen inbrengen dat wij (zeker in ons land) al een enorm uitgebreid (en duur) sociaal zekerheidsvangnet hebben opgezet, dus dat we al genoeg doen. Louter cijfermatig lijkt dit correct -de gedetailleerde analyse leert (jammer genoeg) iets anders: de meeste van onze “sociale” systemen lijden onder het “Mattheus-effect” (vooral de midden- en hogere inkomensklassen genieten er

proportioneel het meest van -vandaar dat er dan ook altijd een blijkbaar niet uit te roeien kern van kansarmen blijft bestaan). Bovendien kunnen er ook heel wat vragen worden gesteld bij de administratieve en/of operationele efficiëntie van heel wat van die systemen. Dus het is niet omdat er (te) veel geld wordt uitgegeven dat het ook goed en selectief (zij die de hoogste nood hebben, worden het eerst en het meest geholpen) wordt besteedt.

Debat ten gronde

Daarom mogen wij fenomenen zoals de Gele hesjes niet zomaar van tafel vegen. Het zou -vooral voor politici- een aanleiding moeten zijn om een debat ten gronde te voeren over de vraag: hoeveel solidariteit willen wij in een samenleving inbouwen? Hoeveel mag dat kosten en vooral -een vraag die politici niet graag stellen- wie zal dat betalen? Zolang politici dit delicate debat uit de weg gaan, zullen er georganiseerde en minder georganiseerde groepen blijven zagen aan de poten waarop heel ons maatschappelijk en politiek bestel, met zijn zogenaamde beschavingswaarden, is gebouwd. •

**LVV-VOORZITTER PLEIT VOOR EEN MINISTER
VOOR HET HOGER ONDERWIJS IN VLAANDEREN**

“Laat leraars weer leraar zijn”

Op woensdag 21 november sloegen Jong VLD en het LVV de handen in elkaar om een avond te houden over het Vlaamse onderwijs. Het panel bestond uit niemand minder dan voormalig minister van Onderwijs Marleen Vanderpoorten en rector van de VUB Caroline Pauwels.

Kersvers parlementslid Franc Bogovic (Open Vld) begeleidde het debat als moderator. Het mag dan ook niet verbazen dat er veel volk op de been was, van jong tot minder jong. Een afgeladen partijhoofdkwartier van de Open Vld beleefde een prikkelende avond.

Verwaarloosd thema

LVV-voorzitter Clair Ysebaert zette meteen

de toon door in zijn inleiding een somber beeld te schetsen over de relatie van de liberale partij met de huidige onderwijswereld. Migratie, identiteit en economie zijn de speerpunten van de Open Vld geworden, onderwijs verdwijnt naar de achtergrond betoogde hij. Dit ten spijt van de zeer bekwame liberale parlementsleden en medewerkers die zich namens de Open Vld op dit thema gooien. Ook de banden met het departement onderwijs zouden verwaterd zijn, aldus Ysebaert. Dat er een

minister van hoger onderwijs moest komen kon op veel instemmend geknik rekenen uit de zaal, valt er iets te leren uit het Waalse voorbeeld?

“Ons onderwijs behoort nog steeds tot de betere van de globale klas”, betoogde Franc Bogovic, met de PISA Rankings in het achterhoofd, maar ook hier is waakzaamheid geboden. De demografische piramide en het tekort aan nieuwe leerkrachten kunnen op termijn voor problemen zorgen, en de huidige leerkrachten gaan gebukt onder administratieve rompslomp. En als ze al voor de klas staan, moet de leerkracht les geven aan 4 of 5 snelheden, dankzij het M-decreet en de superdiverse klassen die dat met zich meebrengt.

Kritisch denken

Rector Pauwels ziet deze evoluties in het lager en secundair onderwijs met lede ogen aan, als rector zit ze aan “het einde van de keten”, waarmee ze zegt dat iedereen aan de universiteit het product is van het secundair en het lager. De instroom vandaag aan de universiteit zet veel druk op het systeem omdat men vaak te onvoorbereid is op universitair onderwijs. Op de universiteit zelf moeten we goed nadenken over hoe we onze curricula en aanpak moeten inrichten voor de toekomst. Hoe bereid je mensen voor,

voor de jobs die nog niet bestaan? “Hier ligt een grote rol weggelegd voor kritisch denken, flexibiliteit en levenslang leren”, aldus de rector.

Marleen Vanderpoorten riep de zaal op om terug naar de bron te gaan: waarom is onderwijs zo belangrijk voor ons, liberalen? “Het streven naar een zo goed mogelijk onderwijs past in de liberale visie dat iedereen zich moet kunnen ontplooien. Een staat die voor iedereen kwalitatief onderwijs voorziet is de grootste motor voor gelijkwaardigheid en gelijke kansen, waardoor iedereen de beste van zichzelf kan worden. Ongeacht de afkomst, het is de toekomst die de leerling in handen moet hebben. Het past ook in onze verlichtingsidealen, we kunnen pas écht vrije burgers zijn als we kritisch en onafhankelijk kunnen denken.”

Werk aan de winkel

Als we naar de toekomst kijken zaten de drie debaters hoofdzakelijk op dezelfde lijn, er is werk aan de win-

kel. Franc Bogovic stelde dat we moeten kijken hoe de klaslokalen digitaliseren en hoe we die digitalisering kunnen gebruiken om ons onderwijs sterker te maken. In tegenstelling tot de Franse wet die smartphones op school verbiedt, pleitte Marleen Vanderpoorten voor het tegenovergestelde. “Waarom de smartphone niet af en toe incorporeren in de les? Ook daarmee kan men creatief aan de slag of onderzoekswerk doen.”

Rector Pauwels besloot met de woorden dat de “Passion Killers” uit het onderwijs moeten. Hiermee bedoelt ze het amalgaam aan taken die bij de job van leerkracht komt kijken. Door het vele vergaderen en de bureaucratie paperassen te verwerken, verliest een leerkracht zijn passie voor het onderwijs, laat leerkrachten weer leerkracht zijn.

Krijtlijnen

Dat het evenement in de smaak viel, bleek uit de enthousiaste reacties op de receptie achteraf. Moderator Franc Bogovic bleef niet bij de pakken zitten. Naar aanleiding van de verkiezingen in mei lanceert hij een reeks van debatten en lezingen over de uitdagingen inzake ons onderwijs onder de noemer “Krijtlijnen”. Niet dat het ooit gedoofd was, maar het liberale vuur voor onderwijs stond weer in vuur en vlam na deze debatavond. •

Jonas VEYS

Op de foto onder meer vlnr.: Franc Bogovic, Caroline Pauwels, Clair Ysebaert en Marleen Vanderpoorten.

KHADIJA ZAMOURI EN SVEN GATZ

OVER DE MOEIZAME HEROPSTANDING NA DE AANSLAGEN

‘Molenbeek keert het tij’

Molenbeek staat op de wereldkaart sinds “de aanslagen”. In negatieve zin dan. Als verzinnebeelding van de ‘hell-hole’, en als alles waarvoor we angst hebben. Een beeld dat gewoon vraagt om bijsturing. Iedereen verwerkt het op zijn manier. Brussels parlamentslid Khadija Zamouri (Open Vld) werd er zopas schepen. “Ik weet nog altijd niet wat ik moet schrijven” zo reageerde ze exact twee jaar geleden nog in een column, na de aanslagen van 22 maart 2016, twee en een half jaar na de aanslag in Parijs op 13 november 2015. Minister van Cultuur en Brusselse aangelegenheden, Sven Gatz (Open Vld) schreef er een boek over.

FOTO STUDIO NIJUN

door Aviva Dierckx

Wat als?

Kent u de film ‘Sliding Doors’ uit 1998 met Gwyneth Paltrow? Het is een “what if”-verhaal waarin twee verhaallijnen elkaar kruisen. Wanneer het hoofdpersonage naar het station gaat, haalt ze in ‘wat-als-1’ haar trein, maar in ‘wat-als-2’ net niet. Die kleine wankeling in de tijd doet haar leven langs twee volkomen andere pistes lopen: de vrouw die de trein niet haalt, betrapt haar partner in bed met een ander, haar andere zelf rekt de relatie nog tot een zwangerschap.

Er is een kleine gelijkenis met Molenbeek/Maalbeek, het boek van minister van Cultuur en Brusselse zaken in de Vlaamse regering, Sven Gatz (Open Vld), die in uiteengerukte tijdsflarden op die noodlottige 22 maart, een aantal mensen volgt die zich de hele dag ook bezighouden met een ‘wat-als’ scenario. Wat als ik eerder vertrokken was en op die metro

Sven Gatz: “Vooral de Molenbeekse vrouwen kregen het moeilijk. Het ging immers om ‘hun’ zonen die de aanslag pleegden.”

had gezeten? Is mijn man die bij de transportmaatschappij werkt veilig? Raak ik straks nog thuis? Waarom wordt de gsm niet opgenomen? Oh nee, laat mijn geradicaliseerde broer er niét bij zijn, bij de ouders! De dag begint onschuldig, in de heel verschillende milieus van Hamida uit Molenbeek, van een Britse expat voor wie Maalbeek een dagelijks referentiepunt is, van een Vlaming uit de Rand, een Dansaertstraat-Marokkaan die bij de VRT werkt en alledaags racisme ervaart over zijn ‘goede Nederlands’, een jongen uit een asielcentrum en brandweervrouw Françoise. Naarmate het uur vordert, er meer klaarheid komt over de aard en omvang van de aanslagen, en het onaards zonnige Brussel in ‘lock-down’ gaat, lezen we mee in de gedachten van deze personages.

Worsteling

Een auteur moet zijn onderzoek doen, en Sven Gatz deed dat onder meer met de hulp van diezelfde Khadija, want zij was zijn intro in het Molenbeekse milieu van mensen die ook nog steeds niet weten wat te zeggen, wat te schrijven, en worstelen om het te verwerken.

Zij vroeg in haar column, 2 jaar na de aanslagen “aan politici die de vreselijke gebeurtenissen willen gebruiken om hun politiek marktaandeel te vergroten door de politieke verantwoordelijkheid in een voorspelbare hoek te leggen, om enige afstand te nemen”. Dat gold niet voor Gatz, die met respect wou vernemen hoe Molenbeek zelf zijn wonden likt. Hij wou in contact komen met de vrouwen uit haar column: “Vooral de Molenbeekse

Khadija Zamouri: "We zijn er niet in geslaagd om de jongeren die de aanslagen pleegden op het juiste pad te houden."

vrouwen kregen het in die periode zwaar te verduren. De confronterende kille blikken van voorbijgangers en de wijzende vingers van de rest van de wereld kwamen bij hen extra hard toe. Zij werden beschouwd als dé verantwoordelijken. Het ging immers om "hun" zonen die de aanslag pleegden".

Khadija Zamouri, die eind 2018 ook aantrad als kersverse Molenbeekse schepen voor Jeugd, Sociale cohesie, Netheid en Nederlandstalige aangelegenheden, bracht Gatz in contact met het initiatief 'Wijkacademie' samen met de 'Odisee Hogeschool', ontstaan na de aanslagen. Vrouwen kwamen er samen in iets dat het midden hield tussen een praatgroep en een waarheidscommissie, en konden spreken over de traumatische gebeurtenissen die ook hun levens overhoop hadden gehaald. Hoe leggen moeders uit dat die tot de tanden bewapende militairen in het straatbeeld niet de dreiging zijn, terwijl de kinderen overal in de media horen dat Molenbeek vol terroristen uit hun gemeenschap zit? Kinderen denken dat die soldaten er zijn om hen kwaad te doen, dat ook zij nu als slecht gezien worden. En hoe zit dat in gezinnen die verscheurd worden door radicalisering, of door wanhopige reacties op de stigmatisering die een hele groep ondergaat omdat er rotte appels in de mand liggen?

"Ik heb gezien hoe aangedaan Sven Gatz was na ontmoetingen "in het veld" met deze vrouwen", weet Khadija Zamouri, "en ik kan met zekerheid zeggen dat de aanslagen mijn gemeente Molenbeek sterk hebben getekend.

De gemeente zit, 2 jaar later, nog steeds midden in een proces van traumaverwerking. Natuurlijk is het confronterend om te moeten vaststellen dat alle inspanningen van het beleid ten spijt, we er niet in geslaagd zijn om de jongeren die de aanslagen pleegden op het juiste pad te houden. De daders zijn individueel verantwoordelijk maar hebben ook wij niet gefaald? Als die moeders het zich durven afvragen, moeten we dat ook als maatschappij wel durven doen. Ik geloof dat verandering kan, hoofdzakelijk via vrouwen, al moeten we natuurlijk de mannen en jongens wel mee hebben, anders zijn we serieus "gejost". Molenbeek keert het tij, zéker met de hulp van mensen van hier die ook vinden dat we wel uit dit diepe dal moeten geraken".

Koning en historica

Khadija haalt aan dat Molenbeek positieve ambassadeurs kan gebruiken: "De mensen vergeten heel snel de geschiedenis. Wist u dat Koning Albert, de éérste, na het einde van de Eerste Wereldoorlog zijn Brusselse blijde intrede deed via Molenbeek en het Zwarte-Vijversplein? Hij maakte daarmee ook een statement! Want zelfs toen al was Molenbeek niet echt de chique kant van Brussel. Historica Sophie De Schaepdrijver geeft aan dat het een strategische keuze was, om het nieuwe sociale contract aan te geven dat hij wilde tussen de burgers en de staat. Dat klinkt toch echt als iets dat vandaag weer helemaal aan de orde is? Met dit in gedachten hebben we om het einde van de oorlog '14-'18 te bedenken

herinnert aan het gewone leven in Molenbeek tijdens de oorlog, aan de vaak vergeten rol van niet-Europese troepen tijdens het conflict wat meteen voor heel wat meer 'linking' zorgt in een smeltkroesgemeente als Molenbeek, en aan dat trotse moment dat de Koning via Molenbeek weer zijn entree maakte. We hebben daar een schitterend project rond opgezet, uitgewerkt door de Vrije Universiteit Brussel, met een expo, lezingen, herdenkingen, en een stadspel dat jongeren aanspreekt. Door verbondenheid uit het verleden over te tillen naar nu, moeten we er ook in slagen verbondenheid voor een gemeenschappelijke toekomst aan toe te voegen. Molenbeek kan zulke projecten gebruiken, omdat ze op vele niveaus spelen, aan het denken zetten, positief in de wereld staan en willen verbinden. Nog van dat. Daarom was het veel meer dan symbolisch dat koning Filip onlangs de Franse president Macron tijdens zijn staatsbezoek naar Molenbeek bracht, precies dié plaats die voor de wereld synoniem was geworden van een nest van aanslagenplanners. Als hij dat kan overstijgen, geeft dat mij als politica én als mens ook moed om aan de weg te timmeren."•

Sven Gatz, Molenbeek/Maalbeek - een Brusselse vertelling, uitg. Polis, Antwerpen, 2018; 207 blz.; 19,99 euro.

De fascistische erfenis was nooit ver weg

HET SPAANSE SPOOK

Dat radicale staatsnationalisten en een verknipt systeem van ultraconservatieven meer dan eens een ontsteking oplopen, daarvan getuigt de moderne en hedendaagse geschiedenis. De koloniale oorlogen, de Wereldoorlogen, de implosie van Joegoslavië, de Syriëcrisis, de zogenaamde Arabische Lente, de ontwikkelingen in Hongarije, het zijn maar enkele voorbeelden van hoe misbruik van de wet in naam van de wet tot spanning, koorts en onderhuidse aandoeningen leidt. Het meest voor de hand liggende voorbeeld is allicht Spanje, dat nooit afscheid heeft genomen van zijn fascistische erfenis.

door Lukas De Vos

De kwelduivel heet nog altijd de Partido Popular. Officieel van centrum-rechts-christelijke strekking, in de aderen de regelrechte opvolger van de Falange onder dictator (“caudillo” of Führer of Leider) Franco. Ik herinner me hoe ik met Wilfried Martens destijds naar Madrid vloog om José María Aznar – kleinzoon van een Baskisch fascist en zelf leider van de falangistische studentenbeweging FES – te verwelkomen als volwaardig lid van de Europese Volkspartij in 1991. De rillingen liepen over mijn rug toen de aanhangers leuzen riepen en met gestrekte rechterarm fascistisch-nationalistische liederen zongen. Ik was niet vergeten dat de PP gewoon haar naam had veranderd. Eerder heette ze Alianza Popular, na Franco’s dood opgezet om zijn politieke ideeën voort te zetten. Ze was gesticht door Franco’s minister van Binnenlandse zaken Manuel Fraga. De PP heeft nooit blijk gegeven van enige inschikkelijkheid, op wat cosmetische ingrepen na toen ze Baskische en Catalaanse steun nodig had om een regering te vormen in 1996. Ik ben Guy Verhofstadt nog altijd dankbaar dat hij mij gered heeft van Aznar’s lijfwachten, toen ik ongewild de Spaanse premier tegen de grond werkte in mijn ijver Verhofstadt te interviewen in Madrid.

PERVERS

Mariano Rajoy, voormalig woordvoerder van Aznar, en door hem opgetild tot vice-secretaris-generaal en ettelijke keren minister, was even gebiologeerd door souvereiniteit en ondeelbaarheid van het land als zijn politieke voorged. In de Catalaanse crisis toonde hij zich nog onbuigzamer en nog minder vergevingsgezind dan Aznar. Dat hij uiteindelijk de baan moest ruimen door geïnstitutionaliseerde financieringscampagnes van zijn partij (sinds 2000) mag al een wonder op zich heten. Dat zo’n man dan de grondwet en de scheiding der machten inroept om niet over devolutie overleg te plegen, is op zijn minst pervers te noemen.

Natuurlijk had Spanje geen uiterst rechtse partijen nodig, aangezien de PP op sluipende wijze iedereen had opgeslorpt die de nostalgie naar de dictatuur hoog in het vaandel voerde. Er was een koning nodig om de prille democratie van 1975 te redden op 23 februari 1981, toen ex-luitenant-kolonel Antonio Tejero gewapenderhand het parlement binnenstormde en legerleiders de noodtoestand uitriepen. Dát was geweld.

In de Catalaanse afscheiding van 2017 kwam het enige geweld, andermaal, uitsluitend van diezelfde Guardia Civil tegen vreedzame betogers na de volksraadpleging. De Raad van Europa en de Commissie van Venetië hebben daarop aanbevelingen gedaan, die Madrid naast zich neergelegd heeft. Een koning was deze keer afwezig. Felipe VI had zich, naar het woord van Duits ALDE-coördinator en FDP-

Carles Puigdemont, nog altijd vogelvrij verklaard.

ijveraar Wolf Wiegand “mit einer unsensiblen Rede bereits selbst disqualifiziert” om tot een vreedzaam gesprek te komen. Ook de EU – en met name Commissievoorzitter Jean-Claude Juncker – keek nadrukkelijk de andere kant op met als voorwendsel dat alleen de grondwet gold en het dispuut uitsluitend een interne Spaanse kwestie was. De Brexit had duidelijk spoken opgeroepen die liefst genegeerd werden.

RANZIG

De verrassing bij de verkiezingen in Andalousië van 2 december kan dan ook alleen de naïvelingen verbazen. Spanje achtte zich gevrijwaard van uiterst rechtse populistten.

Dat blijkt nu wishful thinking te zijn, het fascisme heeft onderhuids altijd voortgebroed. Het ranzige partijtje Vox, dat zelfs rechtse N-VA'ers als Sander Loones de kriebels geeft, klopte alle peilingen en pakt 12 van de 109 zetels in het deelstaatarlement. De zelfingenomenheid van de PP lag aan spaanders, want de stemmen heeft Vox niet gehaald bij de regerende socialisten van de PSOE (die zware verliezen leed maar de grootste partij blijft met 33 i.p.v. 47 zetels), wel bij de PP die ook stemmen verloor. Natuurlijk is een rechtse combine nu het lekkers dat men zich voorspiegelt, want net als de PP is ook de PSOE – al goed 36 jaar aan de macht in Andaloesië – verwickeld in endemische corruptieschan-

Er was een koning nodig om de prille democratie van 1975 in Spanje te redden op 23 februari 1981, toen ex-luitenant-kolonel Antonio Tejero gewapenderhand het parlement binnenstormde.

dalen. Dat verklaart hun terugval, mede door de blijvende hoge werkloosheid (23%, en zelfs het dubbele voor jongeren) én de fors toegenomen inwijking van Afrikanen (50.000 dit jaar), die als goedkope arbeidskrachten snel in de landbouw worden ingezet, terwijl de overheid een oogje toeknijpt.

Dat zo'n klein fascistisch partijtje, amper gesticht in 2014, nu kingmaker kan worden in Spanje laat het ergste vermoeden. Want zowel de PP als de nochtans liberale Ciudadanos (C's) vrijen Vox op om toch maar een rechtse regering te vormen die terug kan naar de veilig geachte, gesloten, afgeschermdde eenheidsstaat. Dat openbaar aanklager Pablo Llerina al vier maal (in Brussel, Duitsland, Schotland en Zwitserland) een blauwtje heeft gelopen inzake de vervolging van liefst 18 Catalaanse separatisten voor "rebellie" (een nogal fantaisistische interpretatie van de grondwet, die uitdrukkelijk melding maakt van een gewelddadige opstand), raakt hen niet. Dat het Grondwettelijk Hof zich niet gehouden heeft aan een uitspraak na ten hoogste dertig dagen over de 'voorlopige' hechtenis van negen gevangen politici, wordt onder de mat geveegd. Dat Llerina zelf zich moet verantwoorden voor de Brusselse rechtbank voor misbruik van macht is een voetnoot. Al trekt de regering 540.000 euro uit voor zijn verdediging, terwijl Catalonië beschuldigd wordt van misbruik van overheidsgeld om het onafhankelijkheidsreferendum op te zetten. Dat één van de aanklagers ... Vox is!

HEMELTERGEND

Dat de verdragingsstactiek door de EU aan-

vaard wordt, is hemeltergend – want natuurlijk staan Spanje drie verkiezingen te wachten in 2019. Wellicht begint het proces tegen de Catalanen "voorjaar 2019", een handige manier om politiek ongeschonden uit de stembusgang te komen. Het Hooggerechtshof denkt dat zo'n proces zeker drie maanden zal duren, genoeg om de fatidieke datum van 26 mei te overschrijden voor een verdict. Waarbij opvalt dat de openbare aanklager forsere straffen vraagt dan de staat (17 dan wel 12 jaar tegen Oriol Junqueras). Carles Puigdemont blijft vogelvrij verklaard, al is hij een vrij man in de rest van de Unie.

POORTEN VAN DE INQUISITIE

Wat zich nu voordoet is wat Willy Vandersteen al beschreef in Het Spaanse Spook. De gratie die de Spaanse koning verleende aan het onafhankelijkheidsgezinde Kriekebeek wordt door Alva in het haardvuur gegooid om zijn ongehoorzaamheid aan de wet te verbergen, en zijn wraak toch te laten doorgaan. De geest van Don Persilos, die door drankzucht een machtsgreep niet kon verijdelen en daarvoor moet boeten, grijpt gelukkig in en redt de vrijbrief. Het is wachten op de eerste verstandige en vastberaden Spanjaard om in alle openheid een gesprek aan te gaan, en te dokteren aan een vergelijk – liever dan de poorten van de Inquisitie opnieuw open te zetten. Pierre De Geyter componeerde in 1888 al de Internationale op woorden van Henriette Roland-Holst: "De staat verdrukt, de wet is logen". Als Europa dat ter harte neemt, zal veel van het scepticisme en het "identitaire" discours verdwijnen. •

Het jaar 2018 eindigde in een onvolprezen politieke thriller: een partij liep weg van de regeringstafel omdat ze het VN-migratiepact niet wilde goedkeuren; de premier nam toch het vliegtuig naar Marrakesh. “Een woord is een woord”, zo luidde het in de Wetstraat 16. Intussen werd de regering Michel II omgedoopt tot een “samenwerkingscoalitie”. Maar hoe zal die samenwerking met de oppositiepartijen eruit zien? Wat mogen we van die minderheidsregering met blauw-oranje nog echt verwachten?

En ietwat tegen de verwachtingen in zijn de Vlaamse liberalen bij de gemeenteraadsverkiezingen uitgeroepen tot de “partij van de steden” en leveren zij belangrijke burgemeesterssjerpen. Maar hoe zullen wij dat lokale succes kunnen verzilveren? Zetten wij in 2019 in op onze liberale principes? Loopt onze ideologische lijn recht naar de Nederlandse VVD of via D’66?

Om die vragen te beantwoorden nodigt het **Liberaal Vlaams Verbond** nationaal voorzitter van Open VLD **Gwendolyn Rutten** uit op de traditionele **LVV-nieuwjaarsreceptie** onder het motto:

“Blauwe vleugels knipt men niet”

Afspraak op **donderdag 10 januari 2019 om 18u30**
Hotel NH Collection Brussel Centrum (Panoramazaal)
Adolphe Maxlaan 7 - 1000 Brussel

Graag aanmelden: telefonisch via 09 221 75 05 - via e-mail: info@hetlvv.be of carine.meyers@openvld.be

Met vriendelijke groeten en tot dan,

Clair Ysebaert, LVV voorzitter